

Taarserpaa akissuteqaat 14.03.11 ullulernerqartoq

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiata kaammattuutaanut nr. 4/2010-mut Inatsisartut tapersersuinissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, kaammattuut imatut imaqarpoq:

Islandimi, Savalimmiuni aamma Kalaallit Nunaanni aalisagaqatigiit ataatsimoorussat nunat akornaani aqunneqarnerat pillugu nunani taakkunani Naalakkersuisut suleqatigiinnissamik pilersitsissasut Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiata inassutigaa. Nunattaaq taakkua Naalakkersuisui kaammattorneqarput, isumaqatigiinninniarnissamut piareersaasiorlutik suleqatigiissasut, aamma ataatsimoorussamik aalisagaatigineqartut aqunneqarnerat pillugu nunanik allanik suleqateqassasut.

(Inatsisartut Siulittaasuat Josef Motzfeldt, Inuit Ataqatigiit)

Akissut

(Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerlugu suliarineqarnera.

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiani Inatsisartut aallartitaattut siulittaasup Josef Motzfeldtip siunnersuutigaa, Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiata kaammattuutaat Inatsisartut tapersersussagaat, tassani ataatsimoorussamik aalisagaatit aalisarneqarnerisa aqunneqarnerat pillugu nunat avannarliit killiit aalisarnermut ministeriisa pisortatigoortumik suleqatigiinnissaq pilersissagaat Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiata inassutigaa.

Aallarniutitut erseqqissaassutigissavara, Kalaallit Nunaata, Islandip aamma Savalimmiut Atlantikup Avannaani aalisarnermik ingerlatseqatigiiffissuit marluusut, NEAFC aamma NAFO ilaasortaaffigimmassuk, taakku aqutigalugit ingerlatsinermik suleqatigiinnerup annersaa ingerlaneqartarpoq. NEAFC-imi aamma NAFO-mi suleqatigiinnermi nakkutilliineq ilisimatusarnermilu suliassat pillugit aamma suleqatigiittoqarpoq, pingaartumik aalisakkat assigiinngitsut pillugit biologinit siunnesuisarnermut tunngatillugu.

NEAFC-imi pingaartumik suluppaagaq Irmingerhavemiittoq Kalaallit Nunaannit soqutigineqarpoq, aalisarnermut tassunga Kalaallit Nunaat, Island aamma Savalimmiut peqatigalugit nunatut sine-riaqartutut inissisimavoq. Taakkua saniatigut saarullernartassat NEAFC-imit aalajangersarneqartartut Kalaallit Nunaata pissarsiarisarpai, aammattaaq nunarput skandinaviap atlantikortaani ammassassuarnik pissarsiissutinik pissarsinissamut pisinnaatitaasutut isumaqarpoq.

Kalaallit Nunaat Savalimmiullu aalisartarfimminni illugiillutik 1997-imiilli aalisarnissamik isumaqatigiissuteqarput, kiisalu aalisarneq pillugu suleqatigiissuteqarlutik. Isumaqatigiissummi pissarsiissutit naammaannartut atornerqarput. Ukiup tullissaani suleqatigiinnissamut isumaqatigiissutissaq pillugu ukiumoortumik illugiit isumaqatiginninniartarput, tassunga ilanngullugit aalisagartassat aalajangersarneqartarlutik.

Kalaallit Nunaat Islandilu 1998-imi ”Islandip aamma Kalaallit Nunaata/Danmarkip akornanni Aalisarnertigut Suleqatigiissuteqarniarlutik Isumaqatigiissuteqarput”. Isumaqatigiissut sinaakku-

tissatut isumaqatigiissutaavoq, Savalimmiunillu isumaqatigiissummut sanilliullugu, illugiit ukiumoortumik isumaqatiginninniarneq ajorput.

Taassuma saniatigut Tunumi ammassanniernerup ingerlanneqarnissaa pillugu Kalaallit Nunaata, Islandip aamma Norgep akornanni isumaqatigiissuteqartoqarpoq. Maanna isumaqatigiissutip ilusilersorneqarnera isumaqatiginninniaqqinnerup inernerivaa, tassa 2003-mi nutaamik isumaqatigiissuteqartoqarluni. Ammassat Atlantikup Avannaata kangiata ammassaa Tunup, Islandip aamma qaqutigoortumik Jan Mayenip imartaanni angalaartarnera pissutigalugu ammassanniarnaq pingasuulluni isumaqatigiissummi aaqinneqarpoq. Isumaqatigiissut naapertorlugu ammassattassat 81 %-ii Islandip pissarsiarisarpai, 11 %-ii Kalaallit Nunaata aamma 8 %-ii Norgep pissarsiarisarpai. Pingasuulluni ammassanniarnissamik isumaqatigiissummut atatillugu Kalaallit Nunaata Islandillu akornanni illugiilluni isumaqatigiissuteqartoqarpoq ("Islandip aamma Kalaallit Nunaata aalisartarfiini aalisatigiinnissaq pillugu isumaqatigiissut"). Isumaqatigiissut taanna naapertorlugu, illugiit imartaminni suluppaagartassat 50 %-iinik aalisarnissamut periarfissaqarput.

Tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisut naliliipput siunnersuutigineqartumi suleqatigiinneq pioreersoq, taamaammallu aaliangiiffigisassatut siunnersuutigineqartoq akuerineqassanngitsoq, Naalakkersuisut inassutigaat.